

מסורת הש"ס

א) קדושין יג: מנחות ד: קטין סוף פ"ג ירוש' חגיגה פ"א הלכה א, ט) מנחות דף ט:, א) וקדושין ה: כה, ושי"ג, ד) לקמן ט:, ט) תמורה יז: (ז עמוד ב, ו) קדושין דף יג:, ח) פרק ד ה"ג ע"ש, ט) ירקא י, י) ע"י רש"ק, ט) ונמש' כיד' לקמן מה, על הגליון בתוספות ד"ה ואתא, ו) ירקא נדבא פרק טז הלכה ה-ד.

הנהגות הב"ח

א) רש"י ד"ה מדינה וכו' חזן מחטאת ופסח מיהו אשם דלא חלי: ב) ד"ה משנה וכו' מחטאת ופסח מקרי: ג) ד"ה מחטאת וכו' דקרבן ללא חלי י נמחק: ד) ד"ה ר"ל מחטאת פסח ה-ד פתחה לא נפקא:

גליון הש"ס

גב' איל ר"א בצינו: ע"י (מדה וינמאל) דף ט ע"ב תוס' ד"ה (ו)ר"א: שם עולה תוביה, ממה לי גא טעם עולה לכהני נכסים וחי' דעלת טוף ויחב א"כ א"ך פרכין עלה מה לעולם ש"ט בציבור א"כ עולה טוף אינה בציבור וחי' דעם עולה איתא בציבור הכי נמי דעם דעם עולה טענה נכסים וזכרין קטין: [תוס' ד"ה תורה ויבחי' וכו' דהא שפיעתין לחו בתיב' ע"י מנחות דף נח א' מ"ה"ה אכל יפה ויז':]

שינויי נוסחאות

א) כנשיי גרים וידיעין, ודבין [אבל כנשיי דיינאן, ומלמא נכון: ב) צילי אלעזר (ג'גיון): ג) בצידי (ג'יג'א: ד) ליל בין לשמן בין עמאל (ג'שק: ז) ס"א ח' ל"א סמבחה ונכסין וכו' (ג'ש"י) ועי' בחדושישם, וכו"ה בגל דפויי והשמיטתו עפ"י רש"י, ועי' תוס' (דקד"ס: ז) ל"ל לטמא, ויתבת על שמש (ג'שק: ז) ס"א טוקף דבור יביאו וירשין עולתה, דרשעבודא דאורייתא, ואפ"י מה"ד לא יביאו וכו' (ג'ש"י: ח) לשבוע שהקריב לליל (ג'ש"י: ט) [אין בחולותקדש, בחולותקדש חסדימקדש (ג'ש"י) י' בפי' קשיא: יא] כנשים טוקף אבל נסבין אינו טעון: יב) היום משבוע וכו' ל"ל בנצבור מחטאת ופסח בציבור, אימא למפרך שכן צד ברת, ואי בהיקשא דזאת התורה א"כ ליכתוב דהא או חטאת גרידא [אין גרידא כדפירשת בסמוך וכו' (ועי' מה"ה טא) (ג'ש"י: קד' ד' וכו') בח"ס: יג] מדרבתי נמחק, ויזיל במוצאטקדש (ג'ש"י: ע"ב): ונקריא גרי' מדרבתי ע"ש: יד) שנתחייב הקרבן מחיים (ד'ו) מינת דוקא מחיים (ג'ש"י: צ"ג, צ"ד) (ג'ש"י: ע"ג): כבאין (צ"ק, רש"י), ובגמ' גרים דהוי שניי בעלים כבאין: יז) גמ' טוקף שניי קדש נמי גילף משנה בעלים: יח) אבל הוא אם הוה חיה ויכליה וכו' לל"ל (צ"ק: ט) [אין גיל' ועולתה (ג'דיון: ב) ל"ל ועולתה, ומינת העוף נמחק (ג'ש"י: בא) בקרא ואחר וישתא את העולה, שבע מינה דבעלמא אפילו דרעבד ברי, לל"ל (ג'ש"י: בב) ל"ל סמיכת אשם מוצרתי (ג'ש"י: ג) ל"ל תוכיה (ג'ש"י: ונד' ודעא הניון של תידי' הוא שכן יעשו בציבור: יז) כנ"ק מוחק מינת תורה ואת וחי' ממינת פריך מעט עולה שישט דעבר (ועתה מה מניט אף) כרכל כל דהו פרכין (וחס' חסון: י) יבול ירצו ח"ל טבא שפירין, א"ן להקשות דהכא משמע דלי לאו מולא שפירין הימי (ואומר דמרגל ועלל דלי לאו מולא שפירין הוא אמינא דמנעב, דיי"ל דהא דמכר חכא דמרגל אי לאו מולא שפירין דהא דענין מפרות מחילה אכל לעיל דלא אסיק אדעתין אותה להכי קאמר ליפסול אי לאו מולא שפירין, וחי"ת לעיל [נמן] לא הכיז דשק דאותה להשקין, חזיר הרי"ר חיים מבר דהאי"ז דלעולם מפרך דאותה הוי"ק לעיל יטול ליפסול ח"ל (ואליהו בנאן מתחן ונקרע כהנ ובהמ מינות וטיקד חקר מן הספק), ועוד אמר מורי דלעיל נקט לתלמודא אליבא דר"א דהא לית להי דרשא דאותה כדמוכח לקמן מדרמאמן אף באשם אכל הכא בא גיטב אליבא דרבנן ורבנן אית להי דרשא דאותה, מדע דקדאמר רשב"ל אמרנא אלא משנה שלמה לומר לרבנן, [ואלמא דקושית] רשב"ל (וחאן) קושית השקשה מתקנא, אלא כהנ מתי' לית, ואע"ג

לא ידיעין כמאי. קאמר רחמנא מולא שפתיך תשמור דהא לא כמיז כהדיא כהאי קרא עבודות לשמן ודלמא לאו בלשמן משתעי קרא כמז רחמנא זאת המורה למילף משלמים דמפרשה כהו לשמן: הכי גרסי' **רמי ריש לקיש על מעוהי**. שוכז על בטנו פניו (על) ׀ כלפי קרקע:

למה הן בציין. ואכתי לא קמא ליה טעמא דמתני' דליפין ממולא שפתיך:

ואין מרצין. שאין כפרה למתים ^(ז) ואף אתה אל תתמה על אלו: **האשה יולדת: ׀** לא יביאו יורשין חטאסה. דהויא לה חטאת שמתו בעליה והלכתא גמירי לה ^(ח) דלמיתה אולה: **מודנא לך בעולה**. שאס שחטה שלא לשמן ^ח שתתקרב אע"פ שאינה מרצה הואיל ומנינו שצאה לאחר מיתה ואינה מרצה וה"ה לשלמים ושאר קרבנות חזן מחטאת ^(ט) ואשם מיהו דלא אחי לאחר מיתה דקיי"ל (תמורה דף יט), דכל שבחטאת מתה צאשם רועה מנא לן דקרבן שלא לשמן הואיל ואינו מרצה דלא אסיק תנא דמתני' אלא פסח וחסותא: **מחלוקתך**. וסייעתך ^{טא} דאיכא דבי אליעזר דקאי כוותך: **משנה עשיתם**. סתם מתני' דלא פסל אלא חטאת ^(ט): **פתחא לנפשאי**. מנלן דקדרי ^א: **יסיז רבי זירא וכו'**. וקמתמא אפירוקיה דר"ל: **קשיא ׀** ליש ליש לקיש **אשם**. אגוזי קרבן שלא לשמו שלא לרצות, הא לא אחי לאחר מיתה: **ונסיב תלמודא**. כלומר נסיב קרא לתלמודא דמילמיה: **אימא כהא בנדר ונדבה**. כדמשמע קרא ליימו ולא לירצו כו': **ריש לקיש מהכא פסח לה**. (מהכא) לא נפקא ליה ממולא שפתיך דליקרב אלא דלא לירצי והקרבנו מלחי קרא ליקף וסחטו אותה לחטאת אותה מיעוטא הוא אותה הוא דבעינן לשמה ואי לא פסולה כדליפין **אינה מרצה**. כדאמר אס לאו יחא נדבה: **אשם שמכפר**. על לאוין האמורים שבצונת הפקדון והקדש ושפחה כרופה: **שקן טעונים נפשים**. ולא גרס סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה ^א:

כשר **דיעבד** והא דבעי קרא במזורע משום ^א דכמיז ביה הוויא זאת תהיה כהווייתו יחא דמשמע עיכוצא דכאמר פ"ק דלמנחות (דף ה), וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של יולדת מחטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא דהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יחא אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה בעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה בעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אכל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משוונת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א"ן**. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מולא שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי' בלא'**. מימה הא לא אינטיריך מולא שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מכפרא דמארמינן דלא לריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בבעול לא היה אומר כן אלא מתוך דומק: ^א **הא שאר בל הקדשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ^ט ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנצרכי קראי לעכז בפסח וחסותא מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת ובהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה דרש"מים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפירקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף גג), סמיכה ^{בא} לאו דאורייתא: **תנודה יוביח ^{בא}**. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדבת ליצור שמקיילין כהן את המנובח (תודה) ושלמים ^{בד} לא אמו בנדבת ליצור דהא ממעטינן ליה ^א . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האזן קרבנו לזבח שלמים ^ט :

ואינו מרצה מה להצד השווה שבהן שכן ישנו בציבור תודה תוכיה הקיש

כל הזבחים פרק ראשון זבחים

ה.

קדשים שלא שנה לעכז כל כמה דלכמי לא ידע קרא דמולא שפתיך ואי פריך ליפסלו דנגמר מחטאת [ופסחן] כהיקשא ׀ דזאת התורה כדפיישית בסמוך אי במה מניינו איכא למיפרך שכן כרת ואי בהיקשא דזאת התורה א"כ ליכתוב חדא או לחטאת גרידא או פסח גרידא ואי נאמר דככל דוכתא דמנצרכין שנה לעכז היינו מהכא [ומנצרכין] ׀ מולא שפתיך וגו' א"כ אחי שפיר הא דפריך וליפסלו כו'. ע"כ הג"ה:

הג"ה מצנינו בבאין לאחור מיתה שבשריין ואין מרצין, וחי"ת מי דמי הני לא עלו אכל בציין לאחר מיתה עלו לגמרי לשס חובה דלמ"ד שיעבודא דאורייתא ^א אס היה הקרבן נפסל היו היושין וקוקין להציא אחר ואפילו למ"ד לאו דאורייתא אס הפריש שניהם לאחריות אס נפסל הראשון מיציין להקריב את השני נמאל דבציין לאחר מיתה מרצין לענין שעולין לשס חובה משא"כ בצינו קודש י"ל דמ"מ דמיא קמא להדדי לענין דאין מרצין רצינו גמור ^א דאין כפרה למת ולא בר חיוב הכהן הוא אלא שנתייבי ^ב מחיים ובצינו קודש ובעלים נמי אין רצינו גמור וחי"ת ומה רציה מייתי מבציין לאחר מיתה אטו מי יליפין מינה בכל מקום שלא שנה הכמוז דלינו אלא למנוח דאמא כשרין ולא עלו וי"ל דדוקא שני קודש ושני בעלים דוקא ^{בא} מדמי דהוי בציין ^{בא} לאחר מיתה שאין לו בעלים וכמו שלשם כשר ואינו מרצה כמו כן כאן ששנה אותו מצעוליו והוי כאן לו בעלים ^א ׀: **עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה**. משמע אכל ^א

אס היתה יכולה להציא חטאתה אחר עולתה עלתה ^א לה עולתה לשס עולה וכן משמע בתורת כהנים בפרשת אשה כי מורעי ^א שאס הציאה עולתה תחילה תציא חטאתה ממין עולתה וכן בנזם' קיינס (פס"צ) ומימה דבפרק תמיד נשחט (פסחים דף נט), אמר"י זה ציין אכ שכל חטאות קודמות לעולת העוף אפי' חטאת העוף נעולה בזהמה ואפי' דיעבד קאמר דפסול מדמשני שאני עולת מזורע דרחמנא אמר והעלה שהעלה כבר והיינו דיעבד דלכתמילה חטאת קודמת ^א כדכמיז כהדיא בקרא ^{בא} ש"מ דצעלמא דיעבד לא ומירך ה"ר חיים דה"ה דצעלמא

וגרלה לי דילפי' חטאת ועולה של מזורע דגילה הכמוז דאס עשה עולה תחלה כשירה מוהעלה כדליתא בפ' תמיד דעלמא (פסחים נט), ואי לא קרא דוהעלה דמשכר היה פוסל בכל מקום מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקריב חטאת קודם לעולה אפי' בעלמא דליכא דהיה דמשמע עיכוצא מדע דתניא בפ"ק דמנחות (דף ה), הקדים חטאתו לאשמו לא יחא אחד ממרס דמזו אלא תחא לבית השריפה וקאמר הא דמיפסיל לאו משום תהיה דהא לא קאי אשחיתא משום דלאו עבודה היא אלא מטעם דיש מחוסר זמן לכו ציוס שאמר הכמוז להקדים אשם תחילה וזה הטעם למה לא יהיה בני חטאת ועולה בעלמא ולכן אינטיריך והעלה במזורע להכשיר וגמירין מיניה בעלמא (פסחים דף נט), להכשיר אס הקדים עולה לחטאת אכל לא גמירין מיניה בחטאת ואשם כי אס קרבנות כמותם. ברוך: **לא יביאו יורשין חטאתה**. הגירסא משוונת בתורת כהנים ופירשתי במנחות בפ"ק (דף ד): **אשם דלא אתא לאחור מיתה מנא א"ן**. מימה כיון דעולה ושלמים ניחא ליה נילף אשם מנייחוי כהיקשא דזאת התורה ולמה לי מולא שפתיך וי"ל דאדרבה הוה אמינא איפכא דנילף שאר קדשים מאשם דלא אמו כלל: **אשם לא איתי' בלא'**. מימה הא לא אינטיריך מולא שפתיך כלא אלא לאשם דלשאר קדשים אמו מכפרא דמארמינן דלא לריכי קרא דהא אמו לאחר מיתה וי"ל השתא הדר ביה מההוא טעמא דאע"ג דאמר ליה מדינא לך בבעול לא היה אומר כן אלא מתוך דומק: ^א **הא שאר בל הקדשים אפי'ו שלא אשמן בשריין** ^ט ואס תאמר ל"ל אותה הא מדנצרכי קראי לעכז בפסח וחסותא מכלל דשאר קדשים כשרין וכי תימא נילף מנייחוי מה להנך שכן נד כרת ובהיקשא דזאת התורה נמי לא אמו דא"כ לא ליכתוב עיכוצא אלא צאחד בפסח או בחטאת ואידך ליימו מהיקשא: **מה דרש"מים שבן טעונין נכסבים**. לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדאמר לקמן בפירקין (דף יא), וה"ר חיים פירש דמשום אשם מזורע מני' למינקט סמיכה למ"ד בריש כל הפסולים (לקמן דף גג), סמיכה ^{בא} לאו דאורייתא: **תנודה יוביח ^{בא}**. אע"ג דאשכחן עולה שצאה בנדבת ליצור שמקיילין כהן את המנובח (תודה) ושלמים ^{בד} לא אמו בנדבת ליצור דהא ממעטינן ליה ^א . בתורת כהנים בפרשת ואס מן האזן קרבנו לזבח שלמים ^ט :

דאיכא למפרך כדפרכין לריא לקמן, לא דמי דהתם הוא בחר דרשנין מיעוטא דאותה להכשירא דאשם ואתא ר"א לנחות הדרשא דזאתה. אכל השתא דלכמי לא קאמר מיעוטא דאותה ותכשירים שאר קדשים ממולא שפתיך ואס לאו יהי נדבה הנך כי גלי חטאתא לפסול מנה דנהי הכמוז לעכז ואפקיה תחמא לחטאת מכלל שאר קדשים דבאין בנדבה אמרינן דהיי' [נמן] באשם כיון דלא שייך ביה לומר ואס לאו יהי נדבה כמו חטאת ולא הוה שייך למפרך כלל= ומשני רשב"ל אותה וכו' הא שאר כל הקדשים כפירים, וחי"ת למה הוכיז לדרוש שאר קדשים מחילה הא שאר קדשים דעינן ממולא שפתיך שפמור ולא היו קשין לן רק מתאם, וחי"ת אשם לומר היו ליה למרשיתא מחילה, וי"ל דעני ליישב מילמיה אליבא דרשב"ל שחי' קשה לו משאר קדשים [וקא שנין

קאמר לעיל ויודינא לך [בעולה דלמחי לאחר מיתה], אי"כ שאר קדשים דעינן דכשירים משום דבאוס לאחר מיתה וחי"ת (וחי'ו) לנו לומר דאס אחי ענין א"כ להקשות דלעיל תקשה אשם לא ליימי כלל דמספריא יז לנו לפסול באשם [וחזר] משאר קרבנות הקדשים מו לילכ למימר ליפסלו מוספרא, ונראה לומר דהא דפריך אשם לא ליימי כלל היינו משום דיש לנו ללמוד אשם מחטאת כיון שצא לבפר חטאת ואינו בא לחלח מיתה כחטאת, ולא מכן [הקישאן] קאמר דהא לא מוקי כהיקשא דחטאת עד מתקנא, אלא כהנ מתי' לית, ואע"ג

מלמדת מיד וליפסלו, אלא הדלי לעיל נקט אליבא דר"א ורשב"ל נקט אליבא דרבנן אשם:

עין משפט ונר מצוה

בו א מיי פ"א מהל' מחוסרי כפרה הלכה יג:

ב מיי פ"ד מהל' פסח"מ הלכה ד:

- מוצא שפתיך תשמור וְעִשִּׂיתָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לַיּוֹדֵה אֱלֹהֶיךָ בְּרִבְּהָ אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ: דברים כג, כד
- וְשָׁמַךְ אֶת יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחֻטָּאת וְשָׁחַט אֶתָּה לַחֻטָּאת בַּמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר יִשָּׁחַט אֶת הָעֹלָה: ירקא ד, לג

מוסף רש"י

לא יביאו יורשין חטאתה. דזו אחת מחמש חטאות הממות חטאת שמתו בעליה (מנחות ד:) משנה שלימה. סתם משנה (שם ט:):

ליקוטים

רבי ריש לקיש על פסוק. דרכם היה לשכב על בטנם (תוס' גיטין דף מז,). [ובתרי הראש"י שם משמע כדכ היה דרכו של רשב"ל דקאן]. שאלא: אחד שהוא יושב ולומר גמור, אי בספר אחד מספרי הקודש, וטרה בישיבתו ורוצה לשכב על צידו או על גבו או על בטנו וללמוד, אי שרי או דאמרינן אין דרך ארץ ללמוד כך. תשובה: איתא בבג' רמי ר"ל על מצוה וכו' ע"ש, ולן גם זה שעתה פסיקתו ועושה כן לנוח חזני דשרי, אף לך יתמיד הכנה מה אלא מעט עד שנית. (מורה נבוכים ט' ס"ז) יובי' ר"י כ"ב ויובי' אבי' נבייחה. ר"ת היה מדקדק שבכל מקום שהוא אומר ויובי' פלוגי נבייחו, מוכיזו לן לפי שהוא אמר להם דבר חרוד. (תוס' ע"ז דף כט:)

שיטה מקובצת

אם כשרים הם ירצו בו. קינך הקשיא דרשב"ל (בבא [וחא] מהא דקאמר אף אינס מציאס למה צאוס דכמשמע ^{בא} תנזין, וחו ענין קושית לעילי' שפקשה בתלמוד אימא היכא דשחטי לכו אלא לשמן ליפסלו. ומייה קמא למה לא הקשה בצשטות כמו לעיל, וגרלה דרשב"ל היה טעם עולמו כאלו היה מוסקוף או קרא לעכז לא למנוח ויהי קשה לו מה נפקא לי' שריסם אלא ונחמך דהנך קרי' לשמה למנוח בעלמא וניחו לכן אס כשרים אי"כ ויזי, דכי היכי דקדילי למנוח בעלמא מיניו לענין כפרות הקרבנות הי"ג תימא לענין רצינו, ואס אינס מציאס הכי אס צאס לומר ואס נפקח לומר דקדאי דכמיז לעכז אפי' שאל שיהי טו הכמוז כדפרישנא לעיל ולכן אין לעכז לא למנוח ויהי קשה לו היכי דקדאי לעכז בעלמא רצינו הכי נמי לענין פוסלו. מינו עיקר הקישא היחא לפוטל, דמתקשה ר"ל אשם דלא אחי לאחר מיתה מנא לן (תמא להשקיי). כן פי מורי ש"י (וחס' הרי"ט) בצינו **בבאין** לאחר מיתה שזן בששין ואין מרצין (ועטס ^א ומוטיל דוקא היכא דמנעב היציון מיתרין בעלים כמו הבל. אכל הכרעה מקומות כשריין ומרצין: **אשם** לא לייחי בבל. וחי"ת והלא לא שיהי טו הכמוז לעכז, ואין לומר דלא ליימי כלל דמספריא ליפסלו דכפי' לעיל דהא כיון דכמיז מולא שפתיך להכשיר בכל הקדשים מו לילכ למימר ליפסלו מוספרא, ונראה לומר דהא דפריך אשם לא ליימי כלל היינו משום דיש לנו ללמוד אשם מחטאת כיון שצא לבפר חטאת ואינו בא לחלח מיתה כחטאת, ולא מכן [הקישאן] קאמר דהא לא מוקי כהיקשא דחטאת עד מתקנא, אלא כהנ מתי' לית, ואע"ג

ושלמים דין אחד ליה לעולם כיוצא בדמים אלו. ועי' קר"א: [בח] ג"א בדמוכחא סוגיין (וחס'), ור"ל מדפריך ר"ל אשם דלא אחי לאחר מיתה מנלן ודכמסיים בסמוך: [בו] כיוונה כזה לתרן מה שהקשו הור' בד"ה הכה"ה וחי"ת ואחי רציה כו', ודו"ק (ג'גיון: ב) בצי"ג מציין כאן תוס' הרי"ם, וספי"ר [בח] התיקון הוא מנ' וילגא, ויותר מד"ל על דרך זה אבל עתה דאנו יודיעים [מדרשא דאדחה דאין] יכולים לפסול באשם, [הלכתך] כיון דאשם בא לכפר בוי' :

שניי מהא דרי"א הליך הוצרך לומר פסח דרשב"ל להכשיר כל הקדשים מחילה וקרא דמולא שפתיך הייט ללשונותיך דאין מרצין. וחי"ת הא דרשב"ל קאמר לעיל ויודינא לך [נעולה דלמחי לאחר מיתה], אשתי קודש ואשתי בעלים: **אשם ארציו** נפי לירצי. אין להקשות דלעיל תקשה אשם לא ליימי כלל דמספריא יז לנו לפסול באשם [וחזר] משאר קרבנות להכשירי תלאלאן וגי גלי קרא באשם אותה לגמרי אשכריא אפ"י לרצות ולכפר: **שבן** טעונין נכסין, לא גרסינן סמיכה דאשם נמי טעון סמיכה כדנפקא לן לקמן (דף ה), מחטאת וכתאס. [ואפשר] דגרסי' [משום] אשם מזורע שאיני טעון סמיכה, ואס תאמר אי מיירי באשם מזורע הא אשם מזורע עשון נכסים וחאי תקשה קטן טעונין סמיכה ותכסים, וי"ל דהכי פריך מה נעלמינס] שכן כולן טעונין סמיכה ותכסים אכל אין כל האשמות טעונין סמיכה ותכסים. וממה מלי קאמר [ועולה מוסיח] והלא בעולה כמיז ותמן, וי"ל דר"ל [ועולה העוף, וחי"ת] אי"כ מלי פריך במתוך שכן שיען בציבור כניחויי והלא עולת העוף אינה כזה בציבור, וי"ל דמ"מ פריך משום עולה שישט דעבר (ועתה מה מניט אף) כרכל כל דהו פרכין (וחס' חסון: י) יבול ירצו ח"ל טבא שפירין, א"ן להקשות דהכא משמע דלי לאו מולא שפתיך הימי [ואומר דמרגל ועלל דלי לאו מולא שפתיך הוא אמינא דמנעב, דיי"ל דהא דמכר חכא דמרגל אי לאו מולא שפתיך דהא דענין מפרות מחילה אכל לעיל דלא אסיק אדעתין אותה להכי קאמר ליפסול אי לאו מולא שפתיך, וחי"ת לעיל [נמן] לא הכיז דשק דאותה להשקין, חזיר הרי"ר חיים מבר דהאי"ז דלעולם מפרך דאותה הוי"ק לעיל יטול ליפסול ח"ל (ואליהו בנאן מתחן ונקרע כהנ ובהמ מינות וטיקד חקר מן הספק), ועוד אמר מורי דלעיל נקט לתלמודא אליבא דר"א דהא לית להי דרשא דאותה כדמוכח לקמן מדרמאמן אף באשם אכל הכא בא גיטב אליבא דרבנן ורבנן אית להי דרשא דאותה, מדע דקדאמר רשב"ל אמרנא אלא משנה שלמה לומר לרבנן, [ואלמא דקושית] רשב"ל (וחאן) קושית השקשה מתקנא, אלא כהנ מתי' לית, ואע"ג